

RALUCA MOLDOVAN

POVEȘTI
cu PAȘI
MICI

EDITURA

CREATOR

BRAȘOV 2023

EVERYBODY HAS A TAIE

Toți oamenii din lumea asta au avut un taie – cei mai norocoși încă mai au unul. Taie este povestea cea bună împletită cu începutul.

Era înalt și drept la bătrânețe, ca și când n-ar fi știut să crească altfel decât tânjind după înălțimi. Se împăcase de mult cu lumea, cu Dumnezeu și cu șirul lung de evenimente care trecuseră peste el, lăsându-i trupul mai slab și spiritul mai bogat. A avea mereu un aer resemnat – dar nu resemnarea omului bătut de soartă, ci aceea a omului care știe bine ce poate și ce nu poate schimba. Câteodată era trist. Și când era trist, părea că zâmbește ușor, în colțul ochilor.

Nu știa să fie altfel decât bun și răbdător. El avea întotdeauna timp pentru orice. Timp mai ales pentru oameni; și dintre toți oamenii, mai cu blândețe pentru copii. Taie era timpul însuși, cu toate că atunci când am făcut eu ochi pe pământul ăsta, timpul lui începuse deja să curgă în sus.

În casa lui, construită de el însuși împreună cu maia – nevastă-sa, transformată în poveste înaintea existenței mele – încăpeam patru generații, cu taie în frunte. Casa lui era

acasa unde copilăria avea gust de soare – da, da, chiar așa, există locuri pe pământul ăsta unde totul are gust de ceva.

Era tâmplar și avea un mic atelier, pe care toată lumea îl cunoștea drept „magazia lui taie”. Acolo își păstra, ordonate în cutii, unelte, șurubăraie, cuie și lemne. Meșterea destul de des câte ceva prin curte și, dacă eram cuminiți, ne făcea jucării din lemn. Câteodată, șterpelea de prin bucătărie linguri de lemn, să ne facă păpuși care mai de care mai frumoase. Ne ajuta să le colorăm și să le îmbrăcăm cu haine din cârpe de prin sacii de cârpe ai bunicii – sacii de cârpe erau un fel de pungă cu pungă pe care le păstrau bunicile în casă pe undeva, în cazul în care... Nu exista lucru pe care să nu îl poată îndeplini, mai ales când mieroșeniile pufoase începeau: „Hai, tăică, te roooog!!!!” Dacă nimeni nu avea timp, chef, răbdare să ne învețe diverse lucruri, ne îndreptam cu speranță către bătrânul care își dezmoțea zilnic oasele la lumina soarelui, rezemat în bastonul lui drag, pe banca din curtea casei. El nu învățase să spună „Nu” la școala lui.

La patru ani m-a învățat literele. Le scria pe foaie cu creionul și le rostea cu glasul lui ca o rugăciune. Le repeta de mai multe ori, de fiecare dată când îi ceream, fără să se grăbească. La cinci ani făceam exerciții de scriere și mă învăța literele de mână. Nu considera că educația și învățarea au vreo vârstă anume. La șase ani deja citeam, cu emfază, toate inscripțiile de pe clădirile de pe unde treceam. Puneam, în continuare, o grămadă de întrebări despre orice. La șapte ani, când am intrat la școală, mă cam plictiseam – deh, învățăturile lui taie erau mai interesante.

Într-o zi călduroasă, m-a învățat să tricotez. Era temă de casă... de la grădiniță; la lucru manual era necesar să învățăm

și lucruri practice, care ne-ar putea ajuta în viață, cum ar fi cusutul, tricotatul și chiar țesutul. Aveam vreo șase ani, două mâini stângi și o încăpățănare demnă de o cauză mai bună. Mama și tata n-aveau timp, așa că m-au trimis la mamaia să mă învețe, mai ales că din mâinile ei ieșeau tot felul de minunății. Mi-a explicat, mi-a arătat, mi-a desenat, în mai multe moduri și cu mai multe cuvinte și gesturi decât așa avea vreodată răbdarea să mă gândesc. După o săptămână, a declarat că preferă să îmi tricoteze, ca și până atunci, toate fularele de păpuși de realizat pentru grădiniță decât să își mai piardă timpul cu un copil așa de îndărătnic și neîndemânatic. „Oi avea tu timp să înveți altă dată, de la altcineva, care-o ști mai bine decât mine, că eu nu mai știu ce să fac și cum să fac cu tine.” M-a pasat soră-sii, când a prins-o într-o vizită. Sora bunică-mii locuia în capitală, era văduvă de ani buni – ca și bunică-mea –, nu avea copii, dar ținea la noi și la ai mei ca la ochii din cap. Venea mereu încărcată de daruri procurate „pe sub mână”. Avea mai multă răbdare decât mamaia și o voce mai dulce. O priveam cu o oarecare adorație și cu un respect amestecat cu dragoste. Am privit-o tricotând, cu cea mai mare atenție – andrelele păreau fermecate în mâinile ei; i-am ascultat indicațiile cu interes – știa, ca toți ai mei, să povestească frumos despre orice, chiar și despre tricotat fular pentru păpuși; m-am minunat de cum îi creștea fularul, perfect, din mâini. Când să trec la fapte... am trecut, dar meșteșugul acela era mai dificil decât părea de la distanță. „Nu se pricepe”, s-a resemnat și mătușă-mea. Și cu cât se înmulțeau renunțările și refuzurile, creștea în mine dorința de a crea hăinuțe din ațe pentru păpuși, cu mâna mea.

M-am dus spășită lângă taie, pe bancă, fără să spun nimic, cu un ghem de ață și cu andrele. „Vrei să tricotezi?” – m-a întrebat. „Da, dar nu știu cum. Și nu mă pricep.”

N-a mai zis nimic. S-a dus în casă și a apărut echipat cu andreele și ghem de ață, așezându-se cuminte lângă mine. „Uite așa!” – și a început să înșire ața, ca Dumnezeu zilele. Mi se încurcau mâinile în ochiurile de ață și el mi le așeza corect, fără niciun cuvânt, iar și iar, o vreme, până am reușit. Apoi am început să împletesc ața cu fir de poveste odată cu el, ascultându-l fascinată vorbind despre câte în lună și în stele. A durat ceva până am reușit să cresc o bucățică de fular, probabil zile întregi petrecute lângă tăică, la umbra lumilor descrise de eroul meu fără vârstă. „Vezi, ai reușit. Acuma știi.” Și ochii lui cenușii au strălucit mândri.

Când îl supăram tare, tare de tot, flutura bastonul în aer, cu voce fermă: „Îl vezi? Vrei să ți-l îndoii pe spinare?” Atunci nu mai era de glumă, că riscam să simțim mângâierea sfântă a mâinii sale drepte. Avea și o măciucă, mai înaltă decât noi la vârsta de patru ani, pe care o păstra într-un colț – de fapt, era tot un baston, dar rotunjit la capăt, de care ne era mai frică decât de cel de toate zilele, deși măciuca era mai cuminte decât bastonu’ lui taie.

Avea moșul doi prieteni buni care îi mai rămăseseră fideli și vii. Cu ei petreceam ore în șir la poartă, pe bancă, în timp ce povesteam domol despre vremuri care au fost odată. De cele mai multe ori ne încurcam printre picioarele lor, fascinați de gânduri sau de tăceri. Ne jucam în praf sau saream în băltoace, ne ascundeam pe unde apucam și experimentam viața cu pofta începuturilor, provocându-i pe bătrânei să se întoarcă înspre bucuria de a fi fost. Acolo, la adăpostul cuvintelor, am aflat multe; pe la patru ani, chiar și ce gust au furnicile – o fi știut el, subconștientul, ce valoare nutritivă au insectele. Cum ei își împărtășeau idei și amintiri, fiind mică, foarte curioasă, fără alți copii

prin jur, desenam cu bețe în nisip și studiam furnicile care mi se perindau prin față. Mă rodea întrebarea ce gust au – astfel de curiozități nu îmi amintesc să nu fi avut vreodată. Perseverentă și curajoasă și mai ales din caleafară de curioasă, ca toți copiii, am pândit momentul în care am scăpat de sub supraveghere, am zâmbit mai ceva decât Garfield satisfăcut și am început să mă ospățez cu furnici condimentate cu praf. Încă mai am în memorie gustul ușor sărat, pișcăcios și astringent al furnicuțelor care îmi alunecau pe gât. Am simțit un oarecare disconfort la picioare când l-am auzit pe ăsta bătrân: „Scuipă, mă! Scuipă tot! Ce faci acolo? Scuipă, n-auzi?” Pesemne că, în marea mea încăpățănare, țineam cu dinții stavilă furnicilor, și mai băgam, sfidătoare, ultimul pumn de mici insecte în gură. Atunci, gâdilătura de la picioare s-a transformat în jocul Șarpele, taie încercând să mă lovească peste tălpi cu bastonul, iar eu sărind pe loc peste acesta, cu înverșunare și cu gura plină de furnici. „Mariuțăăăă! Vîno-ncoa’ că asta mănâncă furnici! Mariuțăăăă! Hai, că iar face prostii!” Mamaia era șeriful casei și veghea la bunăstarea tuturor, iar când apărea, știam că trebuie să o luăm din loc și să ne găsim vreun cotlon în care să ne punem la adăpost. Degeaba am încercat să fug prin rondul de te miri ce plante de la poartă, că n-am avut scăpare. M-a dus de urechi la robinet să mă spăl pe gură, și tot repeta că mă spală cu peria de sârmă dacă nu mă spal bine. Pedepsa supremă era să stau în curte toată ziua, când toți ceilalți copii se jucau pe afară și mă și strigau, cățarați pe poartă. Dar măcar am aflat ce gust au furnicile și am fost mândră de mine, căci eram mai înaintată în știință decât „ăia cuminți” – până la piciorul broaștei, după estimările lui taie, dar îl credeam pe cuvânt, că el le avea cu măsurătorile și eu eram ceva mai mare decât o broască.

Taie, când avea nevoie de ceva, bătea direct la ușa Raiului. Îmi amintesc bine cum mă cuibăream seara în patul lui din bucătărie, să îmi spună povești și să îl ascult vorbind cu Dumnezeu. Glasul îi era ca o rugăciune adresată unui Dumnezeu de care nu avea de ce să îți fie teamă. De multe ori adormeam pe muzica psalmilor recitați de el.

Câteodată ne citea, mai ales la somnul de după-amiază. Adormea înaintea noastră și ne amuzam de sforăitul lui monoton. De cele mai multe ori, îl înveleam bine și ne strecuram afară din pat, la joacă, având grijă să nu ne prindă mamaia. Dacă ne prindea, ne fugărea prin trandafiri, pe după trandafiri, prin grădina de legume, pe după casă, prin toată curtea, și ne băga iar la somn, certându-l cu amărăciune pe taie: „Păi, bre tată, ce faci? Ai adormit matale în loc să îi adormi pe ei? Of, tată, tată... Și voi, la culcare!”

În magazie nu prea aveam ce căuta, teoretic, pentru că acolo era atelierul lui taie, unde avea bancul de lucru și toate uneltele lui. Acolo era și menghina, de care toți eram fascinați, adică noi, cinci verișori, plus copiii care se nimereau la noi în curte. Nu înțelegeam prea bine de ce nu e voie să te joci cu menghina și ni se părea fascinant să învărtim de coadă și să îndoim tot felul de lucruri în ea. Cum prindeam momentul, cum îi umblam printre scule și unelte și băteam cuie pe unde apucam sau șlefuiam ce ne pica în mână cu rindeaua. Dacă aveam ghinionul să ne vadă vreunul dintre adulții noștri vigilenți, o luam la fugă pe unde apucam, în speranța că nimerim poarta, să scăpăm de urecheală.

Taie ne promitea de fiecare dată că ne face jujău dacă nu suntem cuminiți. Ohoooo, în mintea noastră asta era cel mai *cool* lucru care ni se putea întâmpla, mai ales că nimeni

nu ne explica ce e. „O să vedeți voi ce e când o să vi-l fac.” „Da’ dacă suntem cuminți, nu ne faci?” „Nu, doar dacă faceți prostii.” „Da’ te rugăm!!!!”, ne mățaiam, în speranța că o să ne facă jujău. Pentru că obiectul dorinței noastre comune nu părea să se materializeze în timp util – și timpul e atât de mare când ai cinci-șase ani, astfel încât veșnicia se numără în săptămâni –, am decis să trecem la acțiune noi, cei mai curajoși, adică eu și verișoara mea cu un an mai mare. Zile întregi am depășit norma de năzbâtii tolerabilă și, într-o dimineață promițătoare de primăvară, am primit vestea: „Gata, acum chiar m-ați adus la capătul răbdărilor, vă fac jujău. La toți!” Ne-am rânduit pe lângă moșneagul nostru ce zâmbea misterios, în așteptarea răsplății supreme – pedeapsă aspră, din punctul lui de vedere. A luat bătrânul patru bețe șlefuite, de vreo două palme de lungi, le-a legat cu sfoară și ni le-a pus de gât: mie și lui frate-meu, vară-mii și lui frate-său. Am început să zburdăm fericiți cu jujăiele de gât, mândri că obținuserăm, în sfârșit, o jucărie nouă. Am vrut să ieșim pe stradă astfel echipați, să le prezentăm tuturor Jujăul, dar ne-a stricat planurile mamaia, care ne-a interzis să depășim linia porții. Degeaba insistau toți adulții noștri că suntem pedepsiți, noi ne simțeam mai liberi și mai mândri ca niciodată. Aveam jujău la gât. Alergam. Râdeam. Săream peste tot. Taie ne dăruise fericirea. Nu știu cum ne-au convins să dormim fără accesoriul de mare preț, dar a doua zi am vărsat cascade de lacrimi toți, căci am găsit doar bețele, fără sfori. Le-am transformat în căluți și am inventat alte jocuri, tânjind multă vreme după jujăul lui taie.

TERITORII DE CUCERIT

Curtea casei noastre era mare și foarte bine compartimentată. În partea din față erau rondurile de flori ale bunicii, pe care le îngrijea la fel ca pe noi. Era o încântare să te amesteci printre culori și mirosuri perfecte, care se schimbau în fiecare anotimp. Le admiram atât de mult, încât ne doream să ne contopim cu ele, astfel încât le foloseam la diverse activități foarte importante pentru tot copilăretul:

- găteam mâncare de flori – rupeam petale sau flori întregi, le puneam în cutii de conserve, adăugam nisip sau apă, după caz – în funcție de preparat – și ne prefăceam că mâncăm; soră-mea, care era cea mai mică din gașcă, chiar gusta de-adevăratelea;
- cream parfumuri fine din cele mai frumoase flori: puneam în pahare sau sticlute petale multe, apă și uneori, când aveam noroc, o picătură de parfum adevărat, zdrobeam florile bine-bine și le lăsam la macerat, de obicei destul de puțin;
- le presăram pe mormintele insectelor, pentru care țineam adevărate procesiuni religioase;

– savuram trandafirii, mai ales pe cei de dulceață, dar nici ceilalți nu erau de lepădat.

Bunică-mea ne alerga prin toată curtea și ne amenința că ne rupe picioarele dacă îi mai rupem florile. Nu ne prindea. A doua zi o luam de la capăt.

Spre mijlocul curții aveam părul, ale cărui fructe nu apucau niciodată să se coacă, pentru că fie cădeau pe jumătate coapte, fie le scuturam prea devreme și le gustam. Multă vreme am crezut că perele trebuie să fie tari, mici, ușor astringente, dulcele și neapărat verzi. Perele de la țară erau galbene, mari, dulci și zemoase și, cu siguranță, din soiul neagresat de copii.

Aveam și o pompă, cu care scoteau ai mei apă să ude florile cu stropitoarea – un obiect metalic, de neclintit pentru cei mici, care nu constituia element de joacă. Lângă pompă era o piatră mare ca o cretă uriașă, crescută parcă din pământ, unde pregăteam mâncarea din ce găseam prin jurul casei.

Într-una dintre după-amiezile blânde de după școală, pierdeam vremea cu verișoara mea cu activități liber alese. Pe atunci exersam orice aptitudine, atâta vreme cât era pe lângă casă. Am găsit o cutie de conserve curată, din care nu apucaseră să mănânce nici câinele, nici pisica din gospodărie, și ne-am gândit să ne transformăm în mastercheffi, căci zăceau în noi fel de fel de talente neexploatate corespunzător. Am făcut rost de cuțit și de tocător de pe undeva de prin bucătăria de vară, am achiziționat o roșie, un castravete, un ardei și o ceapă din grădina de legume și am început să pregătim salata; pe gustate... des, ca să ne asigurăm că ingredientele sunt de cea mai bună calitate. Au avut așa de mare succes, încât cantitatea inițială s-a triplat,

pentru că nu ajungeau în vasul prevăzut pentru preparat, ci le înghițeam lacom, felie cu felie. Ingredientele finale – sarea și uleiul – trebuia procurate din cămară și, fiind mai mică, am fost desemnată să le aduc.

„Și dacă mă prinde mamaia?”

„Nu te prinde, că te furișezi și le iei repede”, m-a asigurat verișoara mea.

Nu aveam cum să nu o cred, de vreme ce părea că știe foarte bine ce vorbește.

„Nu vrei să te duci tu?” , am întrebat un pic temătoare, îngrijorându-mă pentru consecințe.

„Nu, că eu nu știu unde e uleiul.”

„În cămară.”

„Până îl găesc eu, mă prinde. Nu știu pe ce raft îl ține.”

Avea dreptate. Ea nu locuia cu noi, ci la bloc, la vreo câteva sute de metri distanță, și nu mai venea așa de des la noi de când începuse clasa întâi. Eu știam toată rânduiala și aș fi putut scăpa nevăzută. M-am îndreptat spre bucătărie cu pași de felină la vânătoare, hotărâtă să nu mă las prinsă. Cum eram o mare pofticioasă, deja îmi lingeam buzele gândindu-mă la salata pe care urma să o savurăm. M-am lipit de ușă, așteptând momentul propice să mă strecor. Inima îmi ticăia într-un ritm neregulat. Aveam urechile pâlnie, să anticipez orice zgomot suspect. Îmi făceam calcule în cap: taie era la poartă, părinții erau la serviciu, fratele meu era pe undeva – dar el nu constituia un factor de risc –, iar mamaia făcea ceva prin casă, deci ar trebui doar să o pândesc și să acționez când dispăre din raza vizuală. Căldura dilata timpul și îl făcea să mă înghită. Am înghițit și eu în sec și am pășit înăuntru într-o secundă de neatenție a bunicii, făcându-mă nevăzută în camera cu bunătăți.

Am înșfăcat sticla cu ulei și punga cu sare – solnița era în dulapul din bucătărie și riscam o chelfâneală pe cinste dacă aș fi îndrăznit să o șterpelesc, căci n-aș mai fi trecut neobservată. Bănuiesc că, în graba de a acționa cât mai rapid și mai silențios, am închis ușa cu un zgomot peste limitele riscului, și m-am trezit cu bunica în spatele meu, mai-mai să mă înșface de tricou. Picioarele s-au gândit că era momentul să se miște cu viteză, goale pe cimentul fierbinte, în direcția cutiei cu salată.

Vară-mea, care a presimțit pericolul, se ascunsese pe undeva pe după pivniță. N-am lăsat ingredientele jos nici când am alergat prin toată grădina de legume, cu mamaia pe urmele mele strigând să vin, că nu îmi face nimic. Eheee... nimicul ăsta se traducea prin o multitudine de pedepse pline de imaginație. Nu știu care dintre noi a obosit prima, dar am o bănuială că nu am abandonat prea devreme; nici ea, că avea o voință tare ca piatra, tare ca fierul, și mai era și iute la mânie ca oțelul. Probabil că mi s-a făcut sete și am încercat să ajung la apă, așa că am picat cu urechile direct în ghearele cotoaroanței, cedându-i comoara.

„Au, au, auuuuuu! Mă doare! N-am făcut nimic. Lasă-mă! Dă-mi drumul, să beau apă! Mor de sete! Auuuuuuu!”

M-a condus, neînduplecată, la masa de lângă bucătăria de vară și mi-a oferit o cană de apă, apoi mi-a șters cu șorțul picăturile de transpirație și m-a așezat pe un scaun. Așa începea interogatoriul de fiecare dată când eram prinși făcând vreo năzbâtie. Degeaba aș fi încercat să o iau din loc sau să mă salvez cumva dispărând de la locul judecății, căci i-aș fi insultat orgoliul și aș fi adăugat alte păcate pe listă.

„De ce-ai scos uleiul din casă?”

„De-aia!”

„Spune, mă, că te pedepsesc! La ce ți-a trebuit?”

„Nu-ți spun!”, o sfidam, cu brațele încrucișate.

„Tot aflu eu, și ai să vezi ce-o să pățești. Zi mai repede, că mă ții din treabă!”

„Da' ce treabă ai?”, o iscodeam, în speranța că se va întoarce la treaba ei cea importantă și mă va lăsa în pace.

Nici gând. Treaba ei cea importantă eram noi. Și până nu mărturiseam, nu se plictisea.

„Spune și nu mai trage de timp!”

„Dar nu vreau!”, începeam să strig cu lacrimi în ochi, frustrată că terminasem misiunea fără succes.

„Unde e vară-ta?”

Abia acum a observat că dispăruse o nepoată. Habar n-aveam pe unde se băgase. Era pustiu și liniște în jur.

„Nu știu. De unde să știu eu?”

„V-ați jucat împreună mai devreme. Doar nu a înghițit-o pământul.”

„O fi înghițit-o, ce știu eu? O fi plecat acasă.”

Intrasem în jocul ei sau ea în jocul meu, fiecare cu gândul să obțină ce vrea.

„Vaaaai, când o găesc, va fi vai și-amar de voi! Pun nuiaua pe amândouă.”

De frică să nu o pățesc dacă rămâneam pe loc, am zbughit-o încotro am apucat, strigând cât mă ținea gura: „Nu mă prinzi, nu mă prinzi, babă fără dinți!” Și am început cursa: printre trandafiri, pe după trandafiri, prin grădina de legume, sus pe pivniță, pe după pivniță, cu bătrâna – care nu era așa de bătrână pe vremea aceea – scăpărându-i ochii și picioarele, într-un joc de-a șoarecele și pisica. Am zărit-o pe vară-mea, pitită bine pe lângă scara ce ducea în pod, și degeaba mi-a făcut semne disperate să nu o dau de gol, că am pârât-o triumfătoare, ca să mai câștig timp: „Am găsit-o! Mamaie, am găsit-o! Uite-o, e aici!” În următorul minut, cursa a devenit mai intensă. Eram trei participanți la cursa de mulți metri prin ronduri,

fără piua și cu sărituri în lungime pe care nu le-am fi reușit niciodată în mod voluntar. Hărmălaia de după-amiază era o obișnuință în fiecare curte în care existau copii.

Eu oboseam mai repede, că mă cam trăgea fundul înapoi și, înainte să mi se taie de tot respirația, mă predam:

„Gata, hai că-ți zic! Dar n-am făcut eu.”

Verișoara mea rămânea la o distanță sigură.

„Am vrut să facem salată.”

„Vă era foame?”

„Nu, dar e bună. Și ne jucam.”

„Și cu ce făceați voi salată?”

„Cu roșii, castraveți și ceapă. Cu ce se face o salată?”

„Și de unde le-ați luat?”

„Din grădină, de unde?”, mă minunam de naivitatea întrebărilor bunicii.

„Și cuțit de unde ați avut? Și tocător?”

„Eih... și matale acuma, chiar vrei să știi tot”.

Deși imitam foarte bine, prestația mea nu o impresiona deloc.

„Hai, zi de unde ați luat, că n-am timp.”

Mamaia nu avea niciodată timp.

„Am găsit...”

„Unde?”

„Acolo unde se găsesc cuțitele.”

Era momentul când începea să-și piardă răbdarea. Speram să se plictisească și să renunțe. Nu aveam sorți de izbândă. Alunecam periculos către adevăr.

„Măi, aveți de gând să îmi spuneți, sau vă pedepsesc și îmi spuneți după aceea?”

Tocmai ne condamnase, înainte să termin de mărturisit.

„Păi ce să îți spunem, mamaie? Spune ce vrei să știi, că noi nu am făcut nimic!”, s-a războit vară-mea.

„Adevărul, măi fată. Adevărul. Ce prostie ați mai făcut? Și ce făceați cu uleiul și sarea pe afară? Le plimba astălaltă că n-avea altceva de făcut, sau plănuiați altceva? Și tu de ce te-ai ascuns, dacă nu făceați nimic?”

„Păi n-auri că făceam salată? Cu ce vrei să faci salată, dacă nu cu legume? Și cu ce vrei să le tai? Și normal că le-am tăiat pe tocător, că doar nu voiai să le tăiem pe masă” – continua aliata mea într-ale poznelor de tot felul.

„Și în ce ați pus salata? Ați luat și castron? Ce ați mai luat?”

„Ah, nu, știam că o să ne cerți dacă luăm castron din casă” – am intervenit curajoasă. „Am găsit noi ceva și am pus acolo.”

„Ce ați găsit?” – ochii bunicii se roteau vulturește împrejur.

„Ceva...”

„Nu spui?”

„Nu spun, mamaie, că mă cerți.”

Prea târziu... Cutiuța metalică nu putea trece neobservată. Conținea cea mai aromată salată din lume și părea să strige: „Mănâncă-mă! Mănâncă-mă!”

Dezamăgită și furioasă, bunica a început să ne explice pe repede-nainte că acela era vasul pisicii sau al câinelui, depinde cine ajungea primul la mâncare, că era spurcat și că nu aveam voie să mâncăm din deliciosul preparat, dacă nu voiam să luăm turbare. Degeaba am încercat să îi explicăm că am spălat cutia, am spălat legumele, și că nu văzuserăm niciun animal să se ospăteze de acolo înainte să îl folosim. „Bine că nu ați pățit mai rău”, a concluzionat, în timp ce arunca salata la gunoi. Pedepsa a fost să ne oblige să mâncăm salată de roșii cu brânză, servită în farfurii normale, în următoarele minute. Nu am avut permisiunea să părăsim incinta până nu am terminat din farfurie. Credea că ne răzbiise foamea și își făcea datoria de a ne îngriji cum știa mai bine.

Dincolo de perimetrul podului, pivniței, bucătăriei de vară și magaziei lui taie, aflate chiar în vecinătatea părului cu pere verzi, se întindeau grădina de legume, cotețul porcilor și cel al găinilor. Și câinele își petrecea timpul tot pe acolo, de obicei legat, să nu sperie orătăniile. Doar noi, copiii, aveam privilegiul să le speriem și ne exercitam acest drept regulat, ca să nu ne pierdem antrenamentul. Prin grădină nu aveam voie decât pentru necesități stringente: când ne alerga mamaia să ne urecheze pentru vreo năzbâtie, când ne trimiteau ai noștri să culegem ceva de pus în oală sau când mergeam acolo unde și regele merge pe jos. Toaleta se afla în fundul curții la majoritatea gospodăriilor, chiar dacă locuiam la oraș, și era locul de meditație, unde citeam, învățam zicători, împărtășeam secrete cu verii noștri și ticluiam planuri.

Undeva pe lângă gardul din spate se povestea că era îngropată o comoară. Comoara lui taie... Nimeni nu știa ce cuprindea, deși aveam impresia că toți știu câte ceva despre ea. Originile acesteia se pierduseră de mult în legendă: unii puteau să jure că bătrânul ascunsese avuții de teamă să nu i le confiște comuniștii; alții își aduceau aminte istorisirea moșneagului că pe terenul unde se bănuia a se ascunde minunea văzuse, într-o noapte, limbi de foc misterioase dansând în întuneric și, pe baza unor credințe străvechi, era incredințat de existența unui tezaur ascuns. Se zvonea că unele rude încercaseră, prin diverse metode, să dezlege misterul.

Într-o zi mai plictisitoare decât altele, am convins gașca de copii ai casei să pornim în căutarea comorii. Ne și închipuiam un cufăr mare, aurit, încrustat cu pietre

prețioase, care adăpostea bogății nemaîntâlnite, îngropat prin apropiere; ca în peștera lui Aladin. Nu trebuia decât să ghicim locul, și ne îmbogățeam. Ne sclipeau tuturor ochii la gândul posibilelor achiziții: acadele, ciocolată, suc, bomboane și jucării de vis. Am scurmat jumătate din grădină cu săpăliga, cu bețe și mai ales cu mâinile, la adăpost de privirile potențialilor concurenți, încredințați că vom găsi comoara. Seara, am abandonat căutările, ușor dezamăgiți că nu avuseserăm noroc în prima zi. Nu am fi renunțat dacă părinții, denumiți generic „inamicul”, nu ar fi descoperit că plantele fuseseră scoase cu rădăcina cu tot din pământ și replantate stângaci, iar pe lângă ele răsăriseră niște gropi suspecte, despre care bănuiau că sunt opera vreunui hârciog. Cum nu existau camere de filmat la îndemână, supravegheau teritoriul pe rând, astfel că am abandonat, pentru o vreme, aventura.

După colțul din față al casei rămăsese un locșor necultivat de multă vreme. De obicei, acolo creșteau măcrișul, loboda și ștevia, dar nu era de ajuns; trebuia să plantăm ceva frumos. Ne-am gândit să creăm o grădină secretă, ca a lui Sandy Belle, cu flori multicolore și copaci. Am adunat, timp de mai multe plimbări spre cimitir, teci de roșcove, am recoltat semințe de flori de pe unde apucam și când am simțit că a venit momentul, ne-am apucat de treabă. Am împrumutat ustensilele de grădinărit ale casei și am robotit o după-amiază întreagă – eu și vară-mea, echipa de șoc.

Adulții se mulțumeau să întrebe, din când în când:

„Ce faceți, fetelor?”

„Bine, ne jucăm.”

„Sper că nu faceți vreo prostie.”

„Nuuuuu!”

Au venit de vreo câteva ori să verifice, dar ne găseau jucându-ne cu frunze și pământ sau udând, grijulii, măcrișul. Urma ca toată lumea să fie plăcut surprinsă de covorul de flori ce avea să apară, miraculos, peste o vreme. Am săpat, am plantat și am udat semințele cu cea mai mare dăruire, pentru a transforma bucățica de pământ în „locșorul nostru”. Nu aveam de gând să îl împărțim cu altcineva, nici măcar cu ceilalți copii ai casei. Era primul secret pe care nu l-am împărtășit nimănui, deși eu nu mă prea pricepeam la secrete. Când nu uitam, udam plantele – adică pământul în care se dezvoltau plantele, căci ele nu apăreau – și mă întrebam dacă le vom vedea vreodată. Puneam multă apă, să fie și pentru zilele în care nu îmi aminteam de treaba cea importantă. Peste un timp, tata a observat nișe pomișori firavi apăruți în locul dintre casă și gard, unde nimeni nu știa să fi plantat ceva.

„Ce minune! Oare cum or fi crescut tocmai aici? O fi adus vântul semințe de pe undeva. Dar ce fel de pomi or fi? Sunt cam deși și cam mulți. Va trebui să-i rărim, oricum, dar mai întâi să aflăm ce sunt.”

Eram cât se poate de bucuroase și mândre că grădina noastră prindea contur. Am pus borduri din pietre și, într-un avânt de entuziasm, am început să sap vitejește, ca să se dezvolte mai bine plantele. Mamaia se minuna de hărnicia care mă cuprinsese brusc și s-a apropiat să îmi admire munca. Atunci și-a pus mâna la frunte și a exclamat șocată: „Ce-ai făcut?! Vai!!!! Ai tăiat tot!”

„N-am tăiat, mamaie, am săpat. Nu vezi ce bine arată? Nu-i așa că e o grădină frumoasă?”

„Ce grădină, măi fată? Unde vezi tu grădină?”

„Grădina secretă. O să iasă flori frumoase și pomișori. O să fie frumos când o să iasă toate.”